

ПРЕДРАТНА ЈУГОСЛОВЕНСКА ОМЛАДИНА И ПОСЛЕРАТНА АВАНГАРДНА КЊИЖЕВНОСТ

За разумевање књижевних и културних промена које су уследиле по окончању Првог светског рата неопходно је вратити се епохи која му је претходила, односно чињеници да су и културно-политичка идеја *југословенства* и *авангардни* књижевно-уметнички сензибилитети већ били артикулисани у кругу предратне југословенске револуционарне омладине.

Истовремено, актуелне друштвено-политичке, књижевне и теоријско-филозофске промене, укључујући и оне које су последица распада Југославије, створиле су потребу за новим читањима и тумачењима комплексног феномена предратног омладинског покрета. То посебно важи за Младу Босну, покрет који је обједињавао оно што смо углавном навикли да третирамо као раздружено: национализам, југословенство, социјализам, анархизам, естетичизам, ангажована књижевност, атеизам, косовски мит. У уже књижевном домену, потребно је осврнути се и на питање: зашто релевантни истраживачки закључци о Младој Босни као претечи послератних авангардних поетика у југословенским књижевностима никада нису на адекватан начин стабилизовани у књижевној историографији.

За савремено тумачење Младе Босне као авангардног феномена потребно је, поред формално-естетских критеријума (слободан стих, жанрови) и контактних веза (италијански футуризам, немачки експресионизам), нагласити и други низ фактора, одређујућих за профилисање историјских авангарди. То се пре свега односи на стварање неформалних *микрозаједница* и њима својствених облика *контрајавности* (самоуређивани *мали часописи*, брошуре, преводи, пријатељства, састанци, дискусије, мобилност, преписка, култ књиге и самообразовања, повезивање са сродним групама), као и на заузимање/креирање одређене дискурзивне позиције у културном пољу (критички став, радикализација, *интерјенерацијски* и *унушаркултурни* прекид). Такође, често истицана еклектичност или синкретичност младобосанске лектире знатно више интегри-

тета задобија када се сагледа у контексту типично авангардних облика синтетичког, трансстилског или постестетског *йрисвајајућеї чийања*.

Нови поглед на узајамну условљеност књижевне и политичке модерности унутар предратног омладинског покрета, може водити даљим питањима и/или закључцима, како онима поетичког и књижевноисторијског карактера, тако и онима који се тичу разумевања заједничке књижевне прошлости и савремених облика реинтерпретације тог заједништва.